

UCHWAŁA

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Niedzielak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Wygoda

Ławnik SN Rafał Wójciki

Protokolant Justyna Jarocka

w sprawie C. F. prokuratora Prokuratury Okręgowej w C.,

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu

w dniu 13 grudnia 2018 r.,

zażaleń prokuratora i jego obrońcy

na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym

z dnia 27 lipca 2018 r., sygn. akt PK I (...)

o zezwoleniu na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 12 kk i art. 4 kk oraz czyn z art. 230 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

uchwała:

1. utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę;

2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 27 lipca 2018 r., sygn. akt PK I (...) Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zezwolił na pociągnięcie C. F. do odpowiedzialności karnej za to, że:

1. w okresie od początku grudnia 2016 r. do połowy marca 2017 r. w C., działając czynem ciągłym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, działając w celu osiągnięcia korzyści

osobistej, podżegał K. J. do spowodowania przez niego oraz współdziałające z nim osoby ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P. w postaci całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie, tj. o czyn z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 12 kk i art. 4 kk

2. w okresie od początku grudnia 2016 r. do połowy marca 2017 r. w C., działając czynem ciągłym, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, wywołując przekonanie K. J. i M. C. o istnieniu wpływów w instytucjach państwowych podjął się pośrednictwa w załatwieniu ich spraw dotyczących postępowań karnych, w tym co najmniej sprawy K. J. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. o sygn. III k (...) oraz sprawy M. C. prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. o sygn. III K (...), w zamian za korzyść osobistą, a polegającą na spowodowaniu ciężkiego uszczerbku na zdrowiu R. P. w postaci całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie, tj. o czyn z art. 230 § 1 kk w zw. z art. 12 kk.

Jednocześnie Sąd Dyscyplinarny zezwolił na tymczasowe aresztowanie C. F. w toku postępowania PK XIV (...) Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej.

Zażalenia na uchwałę wnieśli prokurator C. F. oraz jego obrońca.

C. F. zaskarżył uchwałę w całości. Zarzucił uchwale:

1. obrazę art. 145 § 1 pkt 1 lit. b ustawy – Prawo o prokuraturze w związku z art. 135 § 5 tej ustawy polegającą na rozpoznaniu wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej z dnia 28 maja 2018 r. przez sąd niewłaściwy, tj. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, podczas, gdy wniosek, w którym zarzucono mu popełnienie dwóch przewinień dyscyplinarnych, wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, powinien zgodnie z tą ustawą w brzmieniu obowiązującym od 3 kwietnia 2018 r. rozpoznać Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów Izby Dyscyplinarnej i jednego ławnika, które to uchybienie stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą

z art. 439 § 1 pkt 4 kpk w związku z art. 171 pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze.

W związku z tym zarzutem wniósł o uchylenie uchwały w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu jako Sądowi I instancji.

Ponadto z ostrożności procesowej, na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 kpk w związku z art. 171 pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze zarzucił uchwale obrazę szeregu przepisów postępowania karnego, która miała wpływ na treść zaskarżonej uchwały, tj.;

- art. 251 § 3 kpk polegającą na zaniechaniu wskazania w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały jakie dowody świadczą o przyjęciu przez Sąd dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez niego każdego z czynów oraz okoliczności świadczących o istnieniu zagrożeń dla prawidłowego toku śledztwa prowadzonego przez Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, jak również dlaczego nie uznano za wystarczające zastosowanie wobec niego nieizolacyjnych środków zapobiegawczych;

- art. 249 kpk polegającą na zaniechaniu zbadania czy w jego sytuacji zachodzą w ogóle wszystkie przesłanki stosowania środków zapobiegawczych;

- art. 259 § 1 i 2 kpk polegającą na zaniechaniu zbadania czy w jego sprawie zachodzą przesłanki odstąpienia od tymczasowego aresztowania.

Zarzucił uchwale również błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę uchwały, które miały wpływ na jej treść, polegające na uznaniu, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstw stanowiących podstawę wniosku, podczas gdy przestępstw tych nie popełnił i się do nich nie przyznaje.

W konkluzji wniósł o uchylenie uchwały w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu jako Sądowi I instancji.

Obrońca prokuratora także zaskarżył uchwałę w całości. Podniósł zarzuty praktycznie tożsame z wywiedzionymi w osobistym zażaleniu C. F. i także wniósł o uchylenie uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu jako Sądowi I instancji.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla katowickiego okręgu regionalnego ustosunkowując się do obu zażaleń stwierdził, że podniesione w nich zarzuty nie są zasadne i wniósł o ich nieuwzględnienie.

Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna zważył, co następuje:

Wywiedzione zażalenia nie są trafne i nie zasługiwały na uwzględnienie.

Analiza zaskarżonej uchwały przez pryzmat wywodów zawartych w zażaleniach i w odniesieniu do zebranego materiału dowodowego, nie daje podstaw do podzielenia podniesionych przez skarżących zarzutów.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zaskarżona uchwała nie jest dotknięta bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 4 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz.U.2017.1767 j.t. z późn. zm.).

Sąd Najwyższy w składzie 2 sędziów Izby Dyscyplinarnej i 1 ławnika Sądu Najwyższego orzeka bowiem w pierwszej instancji wyłącznie w szczególnych sprawach dyscyplinarnych prokuratorów, tj. przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, nie zaś w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, w których w pierwszej instancji orzeka Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym. Wskazuje na to literalnie przepis art. 145 § 1 pkt 1 lit b ustawy - Prawo o prokuraturze. Nie jest nawet konieczna jakaś szczególna jego analiza w kontekście innych przepisów Rozdziału 3 „Odpowiedzialność karna, dyscyplinarna i służbowa prokuratorów”, między innymi art. 135, 143 oraz 154 § 8.

Podnieść należy, że gdyby ustawodawca chciał określić właściwość Sądu Najwyższego w pierwszej instancji tak jak to sugerują skarżący, to użyłby zwrotu „w sprawach dotyczących czynów wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw”.

Zauważyć przy tym trzeba, że jeden ze skarżących stwierdza wprost, że postępowanie w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej nie jest postępowaniem dyscyplinarnym. Dziwi zatem, że przy jednoznacznej – jak wyżej wskazano - treści art. 145 § 1 pkt 1 lit b ustawy – Prawo o prokuraturze, doszukuje się naruszenia art. 439 § 1 pkt 4 kpk.

Reasumując, nie ma podstaw, aby uznać, że wniosek o pociągnięcie prokuratora C. rozpoznał niewłaściwy sąd, tj. aby w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu orzekł sąd niższego rzędu, ani aby tym bardziej doszło do naruszenia art. 45 i 175 Konstytucji RP.

Nie inaczej jest w wypadku zarzutów skarżących, które mają za podstawę względne przyczyny odwoławcze.

Zaskarżona uchwała nie jest dotknięta obrazą przepisów postępowania, tj. - art. 249 kpk, art. 251 § 3 kpk oraz art. 259 § 1 i 2 kpk, która mogła mieć wpływ na jej treść.

Trzeba podkreślić, że domaganie się przez skarżących dochowania w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i tymczasowe aresztowanie takich samych standardów procesowych, jakie zagwarantowano podejrzanemu (oskarżonemu) w postępowaniu karnym nie znajduje normatywnego uzasadnienia. Należy podnieść, że przepisy Kodeksu postępowania karnego znajdują w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej zastosowanie jedynie poprzez pośrednie do nich odesłanie (art. 171 pkt 1 w zw. z art. 135 § 14 ustawy – Prawo o prokuraturze). Mają być stosowane wyłącznie odpowiednio, a co najważniejsze z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego, co należy dodatkowo zaakcentować.

Szczególny charakter tego postępowania ograniczający w istotny sposób możliwość zapewnienia takich samych standardów, jak w postępowaniu karnym, wynika choćby z krótkiego 14 - dniowego terminu, w którym Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym ma rozpoznać wniosek oraz podstaw, na których orzeka.

Są nimi jedynie sam wniosek i dowody załączone przez wnioskodawcę, a dopiero w szczególnie uzasadnionych przypadkach inne dowody, które przeprowadzi, a także ewentualnie oświadczenie prokuratora odnoszące się do wniosku, o ile je złoży.

Nie bez znaczenia w tym kontekście jest także to, że uchylona ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, nie określała wskazanego wyżej warunku odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Istotne jest także to, że postępowanie o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej nie ma na celu dublowania postępowania karnego. Jeśli doszło do podjęcia uchwały o zezwoleniu, a prokuratorowi zostaną przedstawione zarzuty w postępowaniu przygotowawczym (samo zezwolenie takiej decyzji nie implikuje), będzie on korzystał z pełni gwarancji procesowych przewidzianych przez Kodeks postępowania karnego, w tym z zasady dwuinstancyjności przed sądami powszechnymi, tak w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności karnej, jak i ewentualne incydentalnych mających na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania zasadniczego.

Z tych względów trudno też przyjąć, aby Sąd Najwyższy dokonując kontroli odwoławczej uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej miał obowiązek zbadania stanu postępowania dowodowego po dacie podjęcia uchwały, a tym bardziej dokonywał analizy przeprowadzonych po tej dacie dowodów.

Odnosząc się natomiast dodatkowo do decyzji o zezwoleniu na tymczasowe aresztowanie prokuratora C. F. wypada zauważyć, że uchwała dotyczy czynów z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 12 kk i art. 4 kk oraz z art. 230 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, z których pierwszy w okresie wynikającym z opisu, był zagrożony karą do 10 lat, drugi zaś karą do 8 lat pozbawienia wolności. Zezwolenie na pociągnięcie C. F. do odpowiedzialności karnej, w wypadku przedstawienia mu zarzutów, może skutkować podejmowaniem przez niego działań mających na celu utrudnianie postępowania karnego z uwagi na grożącą mu wówczas surową karę nawet, jeśli dotychczas działań takich nie podejmował.

Przechodząc do ostatniej z kwestii, nie trzeba nawet przypominać, że świetle treści art. 135 § 5 ustawy – Prawo o prokuraturze jedyną przesłanką wydania

uchwały zezwalającej na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej oraz uchwały zezwalającej na tymczasowe aresztowanie prokuratora, jest dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, w oparciu o przedstawiony materiał dowodowy, jednoznacznie wykazał, że takie podejrzenie w stosunku do C. F. zachodzi. Świadczy o tym wprost treść obszernego uzasadnienia uchwały, w której przywołano wyczerpująco wszystkie istotne dowody i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego w postępowaniu odwoławczym ich ponowne przytaczanie, czy też omawianie. Podkreślić jedynie należy, że ich rzeczywista wymowa, co do zaistnienia wskazanej wyżej przesłanki, jest jednoznaczna.

Analiza zaskarżonej uchwały, w świetle rzeczonego materiału dowodowego, wyklucza zatem, aby była ona dotknięta błędem w ustaleniach faktycznych. Wywody środków odwoławczych mają w tym zakresie charakter czystej polemiki ze stanowiskiem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym i nie są w stanie tego stanowiska podważyć.

Kwestię kosztów postępowania określa art. 166 ustawy – Prawo o prokuraturze.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uchwalił jak na wstępie.